

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

Na marginesie statutu dla Kas gminnych pożyczkowo-oszczędnościowych

W Nr. 35 „Dziennika Ustaw“ ogłoszony został statut normalny dla Kas gminnych pożyczkowo-oszczędnościowych. Ponieważ Kasy te odgrywają bardzo ważną rolę w życiu drobnych rolników i głównym zadaniem ich — jak to zresztą przyznaje w teorii § 2 statutu — jest „uprzystępnienie ludności wiejskiej kredytu na cele gospodarcze“, nie od rzeczy będzie nakreślić kilka luźnych uwag, jakie się nasręcają przy czytaniu statutu.

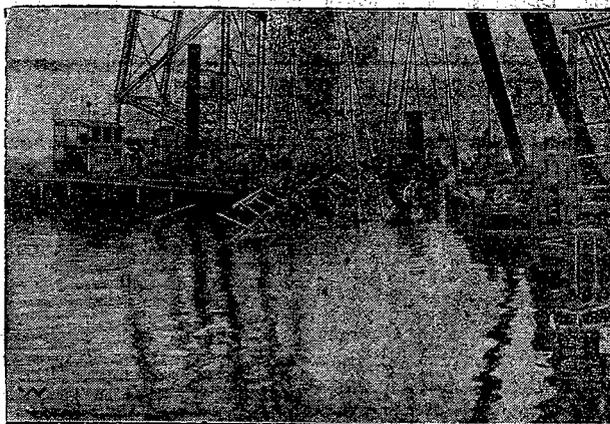
Otóż zaraz na wstępie trzeba zaznaczyć, że najważniejsza, przewodnią zasadą: uprzystępnienie drobnym rolnikom kredytu, została zwichnięta przez §§ 23 i 30 statutu, w myśl których pożyczki na nieruchomości mogą być udzielane tylko za zabezpieczeniem hipotecznym. Jeżeli weźmiemy pod uwagę, że 99 proc. osad włościańskich, nie ma nie tylko uregulowanych ale urządzonych hipotek, to łatwo przyjdzie nam do wniosku, że ten sam procent drobnych rolników pozbawiony będzie w praktyce możliwości korzystania z dobrodziejstwa kas gminnych pożyczkowo-oszczędnościowych, powołanych do życia pod rządami nowego statutu. Przełożone bowiem na język rzeczywistości zabezpieczenia hipoteczne przed stawiają takie trudności i koszta, że dla większości ubiegających się o pożyczkę, szczególnie niezamożnych, a ci właśnie najczęściej potrzebują kredytu, pożyczka kasaowa będzie niedostępna. Potrzeba więc przedewszystkiem zgromadzić dokumenty, pojechać do miasta powiatowego, wywołać i urządzić dla danej osady hipotekę, co zajmuje zwykle kilka miesięcy czasu i pociąga dosyć znaczne wydatki. Gdy to już będzie załatwione, musi starający się o pożyczkę jechać do rejenta i znieść formalny akt pożyczki na rzecz kasy, hipoteka bowiem — jak wiadomo — nie zna i nie przyjmuje innych skryptów, choćby nawet poświadczonych rejentalnie. Po sporządzeniu tego aktu, należy dłużnikowi pojechać znowu z wyciągiem do miasta powiatowego, znieść w hipotece wniosek o dokonanie wpisu na rzecz Kasy, otrzymać odpis wykazu hipotecznego (co nie zawsze da się załatwić na oczekaniu), na dowód że to zostało uczynione, złożyć go do Kasy i dopiero wtedy może otrzymać upragnioną pożyczkę. Łatwo sobie wyobrazić ile to wszystkich pochłonie straty czasu i pieniędzy, że pożyczka w tych warunkach, szczególnie w nagłej potrzebie, jest czymś złudzeniem i korzystać z niej będą bardzo nieliczne zamożniejsze jednostki, dla których te znaczne koszta będą mniej dotkliwe. Aby uzyskać np. 200 złotych na kupno krowy, wypadnie wydać wprawdzie 300 zł. na koszta. O ile przytem nie będzie zależeć im na czasie, w przeciwnym bowiem razie, nie mogą czekać na uregulowanie hipoteczne, sporządzenie skryptów u rejenta, etc., zmuszeni będą udać się do lichwiarzy. I to się nazywa uprzystępnieniem ludności wiejskiej kredytu! A przecież zastaw nieruchomości, jest to najwięcej praktykowana forma pożyczki, pozostałe bowiem dwie: a) zastaw inwentarza i b) poręczenie osób trzecich — należą do wyjątków.

Jakże inaczej regulowała tę rzecz ustawa z dnia 8 lutego, 1884 roku, o Kasach gminnych pożyczkowo-oszczędnościowych, na mocy której (art. 17—19), ubiegający się o pożyczkę składał prośbą podpisaną przez siebie, lub przez osobę trzecią za niepiśmiennego, deklarację, do zarządu Kasy, iż chce otrzymać pożyczkę pod zastaw gruntu, zarząd sprawdzał w tabeli lub w inny sposób, czy prosiący istotnie jest właścicielem danej nieruchomości i bez żadnych dalszych formalności, dokumentów, stempli i kosztów, udzielał tej pożyczki potrzebującemu, który kwi-

tował sam jej odbiór w księdze kasowej, jeśli był piśmienny, lub też podpisywała za niego osoba trzecia — (art. 29) i sprawa była skończona. Przepis ten został utrzymany w mocy i w ustawie późniejszej z dn. 23 listopada (6 grudnia) 1906 r. To była cała formalność! I nie powodowało to, jak wykazała kilkudziesięcioletnia praktyka, żadnych złych następstw. Wyjątkowo, gdy osada miała już urządzoną

niach znaków osób niepiśmiennych, zna tylko zaświadczenie autentyczności własnoręcznych podpisów; jeśli dłużnik pisać nie umie, powinien sporządzić for malny akt notarialny. Nie znajdzie się prawdopodobnie rejent, któryby zechciał sporządzić podobne poświadczenie. Stwarza się więc błędne koło, z którego niema wyjścia.

Dalej według § 31 statutu, dla ustalenia wartości osady, zabezpieczającej pożyczkę, powinna Kasa zarządzić, w każdym poszczególnym wypadku, oszacowanie majątku wedle zasad ustalonych przez Państwo Bank Rolny. Nie wszystkim znane są te zasady, a

Katastrofa polskiego torpedowca.
Na fotografii widzimy torpedowiec „Kaszub“, który wkrótce po opuszczeniu stoczni gdańskiej zatonął skutkiem eksplozji.

hipotekę, wymagane było uprzednie zapisanie pożyczki na pierwszem miejscu Działu IV wykazu hipotecznego (uwaga do art. 18).

Czyniąc dalsze porównanie nowego statutu z ustawą z dn. 8 lutego, 1884 r., z przykrością trzeba stwierdzić, że zyskuje na tem ustawa; że w niej właśnie były ułatwienia; w statucie zaś są utrudnienia. I tak np. według § 28 statutu domniemyamy dłużnik, przed uzyskaniem pożyczki, obowiązany jest doręczyć Kasie dokumenty pożyczkowe, należyście ostepmowane; jeśli jest nie piśmienny (a takich niestety jest jeszcze większość), ma zaopatrzyć skrypt dłużny znakiem swojej ręki (jakim?) w obecności zarządu i dwóch świadków i znak ten na wekslu ma być poświadczony rejentalnie. Czy twórcy tego paragrafu zdawali sobie sprawę z następstw zawartego w nim przepisu? W gminach wiejskich nie ma przecież rejentów; chyba więc Zarząd Kasy powinien jechać in corpore do najbliższego rejenta i tam asystować przy ceremonii położenia znaku, bo czynność ta nie da się rozdzielić na dwa oddzielne akty ze względu na to, że znak ten musi być położony i w obecności rejenta, który ma stwierdzić rękoczyn pożyczającego, ustawa zresztą notarialna nie zna poświadczania na wekslach i innych prywatnych zobowiąza-

odszukiwanie ich na wsi nie jest rzeczą łatwą. Wogóle należałoby raz zerwać z tą metodą odsyłania czytelnika, który nie jest przecież encyklopedją prawa, do innych ustaw. Jest to nowe utrudnienie, zgoła niepotrzebne, istotna bowiem wartość nieruchomości, położonej w obrębie gminy, z pewnością jest znana dokładnie zarządowi Kasy. Artykuł 26 ustawy z roku 1884 regulował rzecz w ten sposób, że wartość gruntu w każdym powiecie oznaczona była w specjalnej tabelce, stanowiącej dodatek do ustawy, wartość zaś zabudowań — według assekuracji ogniowej; pożyczka nie mogła przenosić jednej trzeciej wartości całej nieruchomości. Było też ograniczenie maksimum pożyczki dla jednej osoby, w zależności od wysokości kapitału zakładawego Kasy (art. 27), aby więcej ludzi mogło korzystać z dobrodziejstwa pożyczki. Analogicznego przepisu statut nie zawiera.

Art. 42 ustawy zezwalał na przyjmowanie wkładów nie tylko na oprocentowanie, lecz i na przechowanie bez procentu. — §§ 10—15 statutu przewidują tylko wkłady na procent. Tym czasem zdarza się nieraz, że Kasa nasycona jest gotówką i nie chce przyjmować wkładów na procent, posiadacz zaś oszczędności, nie chcąc przechowywać w domu pieniędzy, niesie je do najbliż-

Artykuły Budowlane

Cement, wapno lasowane i nielasowane, cegła budowlana i ogniotrwała, dachówka azbestowo-cementowa (ETERNIT) i gliniana, papa i smoła do dachów, gwoździe, wyroby cementowe (rury, płyty chodnikowe i posadzkowe), posadzki terakotowe (Tow. Akc. Dziewulski i Lange), i t. p.

Dostawa ze składu oraz bezpośrednio z fabryk.

DOM PRZEMYSŁOWO-HANDLOWY Zdzisław Ryłski

Spółka Akcyjna
Częstochowa, Kościuszki Nr. 49 tel. 1-86.

szej mu Kasy gminnej, gdzie gotów je złożyć nawet bez procentu; należałoby mu więc ułatwić nie zaś utrudnić skłanianie oszczędności i ratować jej przed ogniem i złodziejami.

Tryb egzekwowania należności w art. 36 ustawy jest jasny i zrozumiały; § 45 statutu znowu odsyła do „odpowiednich przepisów“, nie wszystkim, szczególnie na wsi, znanych.

Prze staje się dalsze uwagi. Powyższe poczyniłem w poczuciu obowiązku wobec bliższej mi a bezbronnej ludności wiejskiej, darzonej tak szczodrze różnymi reformami, bez zapytania, czy jej to dogadza. Nie mam zresztą wielkiej nadziei, aby odniosło to pożądaný skutek: Gdybym się mylił pod tym względem, postawiłbym następujące wnioski: 1) o niezwłoczne uzupełnienie § 23 statutu przepisem analogicznym z art 17 i 18 ustawy z 1884 r., że pożyczki mogą być udzielane i pod zastaw niehypotekowanych nieruchomości, przyczem rozciągnąć na te nieruchomości moc § 38 statutu, co do pierwszeństwa zaspokojenia długu kasoowego. Tu muszę dodać, że przed wydaniem statutu, obowiązywał przepis, wyrażony w zdaniu Rady Państwa z dn. 1/14 czerwca 1893 r., iż w razie sprzedaży niehypotekowanego majątku włościańskiego, za dług Kasy wkładowo-zaliczkowej, dług ten miał pierwszeństwo przed innymi długami; przepis ten został powtórzony w dodatku do art. 1545 ust. post. cyw. punkt 6, w wydaniu 1923 r. W. Miśkowskiego;

2) zmienić § 28 statutu i zamiast skomplikowanych, stemplowanych dokumentów pożyczkowych, wprowadzić system zwykłych deklaracji, a pożyczki wydawać za pokwitowaniem w księgach kasoowych, jak to się praktykowało dotychczas, zgodnie z art. 17—19 ustawy z roku 1884; zwolnić deklarację i pożyczki, jak dotąd było, od stempli;

3) zamiast skomplikowanego szacowania gruntów, na wzór państwowego Banku rolnego, wprowadzić średnią, także gruntów dla każdego powiatu, a nawet dla każdej gminy w powiecie i ogłosić tabelki normalnych cen ziemi i w tym duchu zmienić § 31 statutu;

4) wprowadzić maksimum pożyczki dla jednej osoby;

5) zezwolić na przyjmowanie wkładów nie tylko na procent, ale i na przechowanie;

6) wskazać wyraźnie tryb egzekucji dla nieruchomości niehypotekowanych i inny zaś dla mających urzędową hipotekę.

Kasy gminne pożyczkowo-oszczędnościowe są jedynym prawie źródłem racjonalnego kredytu, dostępnym dla ludności wiejskiej i nie zastępują ich — jak mniemają niektórzy — żadne instytucje kredytowe — współdzielcze, idea których na wsi jest jeszcze mało zrozumiała; Kasy te oddawały dotychczas wielkie usługi ludności rolniczej i są wśród niej bardzo popularne, mają więc przyszłość; nie trzeba tylko kępować ich rozwoju przez bezcelowe o-

SYNDYKAT ROLNICZY CZĘSTOCHOWSKI

Spółka Akcyjna

połącza na sezon jesienny:

Maszyny i narzędzia rolnicze

Nawozy sztuczne

Zboża siewne oryż i odsiewy

Zboża przemiałowe i pasze treściwe

Zelazo, papa, smoła, cement

Wyroby żelazne i naczyńia kuchenne

Naftę, smary i oleje

Sól jadalna i bydłeca, szara

Wszelkie artykuły dla rolników i przem. rolnego.

Biurow ul. Kilińskiego Nr. 3. — Telefon Nr. 270 i 173.

Sklep Krakowska Nr. 1. — Składy Krakowska Nr. 15.

Filje w Krzepcach, Przyrowie, Żarkach — Agentura w Wieluniu.

AKADEMICY!

Zarząd Częstochowskiego Koła Akademików wzywa wszystkich członków C. K. A. na **Walne zgromadzenie**

które odbędzie się w poniedziałek dn. 21 września 1925 r. w sali „Lutni” ul. Panny Marii 54, o g. 18 w pierwszym terminie, a o g. 18 30 w drugim terminie

Porządek dzienny:

- 1) Zgajenie. 2) Sprawozdanie zarządu.
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej. 4) Wybór władz C. K. A.
- 5) Wolne wnioski i interpelacje.

kie sferę klientów, na których czeka ją kupcy, rzemieślnicy. Chętniejsi do zakupów i bardziej — lekkomyślni — weszli po uszy w „raty”, których na ogół nie spłacają. Pozostali czekają na zniesienie cen i — pieniądze.

Skargi na brak gotówki, drożyznę kredytu i niewypłacalność są na ustach u wszystkich. Tymczasem wszyscy — czekają.

Mało jest jednak widoków, by samo to „czekanie” komuśkolwiek i cośkolwiek przyniosło. Najwięksi nawet optymiści nie mogą się spodziewać w najbliższym czasie ani znacznego zniesienia podatków, ani też nagłego stania kredytu i przyływu gotówki.

Skutki wojny celnej. W wyniku wojny celnej z Niemcami, szeregi firm, przedstawicielstw i agencji nie mieckich w kraju naszym likwiduje swe przedsiębiorstwa, straciwszy grunt pod nogami. Między innymi mają być podobno zwiniete wszystkie oddziały niemieckiej firmy Siemens, gdzie wymówiono posadę wszystkim pracownikom. Firma ta ma od Nowego Roku zupełnie wycofać się z Polski, nie widząc tu możliwości dalszej egzystencji. Nie jest wykluczone, że i inne niby polskie przedsiębiorstwa, będące w rzeczywistości oddziałami firm niemieckich, również zmuszone zostaną do zawieszenia działalności, zwłaszcza, iż wojna celna stopniowo się zaostrza i rozszerza, co w rezultacie przyniesie tylko dodatnie wyniki i uniezależni przemysł oraz handel nasz od rynku niemieckiego.

Kto popiera naukę polską? Ciekawe dane liczbowe znajdujemy w drukowanym sprawozdaniu z działalności Kasy im. Mianowskiego w Warszawie za rok 1924: oto województwa złożyły na te instytucje, popierające naukę polską — 263 zł. (grosze opuszczamy), starostwa — 114 zł., banki — 862 zł., sądownicy — 469 zł., a nauczyciele — 3,841 zł. O lekarzach, adwokatach, inżynierach, techników i t. d. ani wzmianki. — Kto więc popiera najgorliwiej naukę polską?

Stypendja rządowe dla dziennikarzy. Zarząd Związku Syndykatów dziennikarzy polskich na wczorajszym posiedzeniu postanowił na podstawie propozycji zgłoszonych przez Syndykat warszawski, lwowski, wileński i przez Związek dziennikarzy w Krakowie przedstawić ministerium oświaty następujących kandydatów do stypendium na studia za granicą: z Warszawy Kazimierza Wierzyńskiego,

ze Lwowa Janusza Łaskownickiego, z Wilna Stanisława Mackiewicza i z Krakowa Jana Matyjasika.

Stypendjum wynosi po 2500 zł. Są przeznaczone dla dziennikarzy zawodowych, pragnących zbadać stosunki w danym kraju lub pewne specjalne zagadnienie w kilku krajach. Kandydatów przedstawia zarząd Związku Syndykatów na podstawie zgłoszeń.

Ujęcie kurjera bolszewickiego w Częstochowie!

Jest nim 17-letni żydek
Miejscowej policji politycznej pod kierownictwem pkom. Zadzielskiego, po zlikwidowaniu szeregu „jacek” komunistycznych, prowadzących wywrotową akcję po fabrykach częstochowskich, znów udało się wpasnąć na trop działalności antypaństwowej. — W dn. 16 b. m. o godz. 7-ej wiecz. zatrzymany został przez policję kurjer centralnego komitetu partii komunistycznej w Warszawie, oczywiście żyd, 17-letni Majer Walter, który przywiózł ze sobą duży transport literatury komunistycznej, celem zasilenia miejscowych „jacek”. Pachołka bolszewickiego ujęto przed dworcem kolejowym, w chwili, kiedy zamierzał udać się do miasta, aby dokonać podziału bibuły komunistycznej.

Po przeprowadzeniu dochodzenia kurjera żydowsko-bolszewickiego przekazał sędziemu śledczemu II-go rewiru.

O znaczki stemplowe w trafikach wiejskich. Od p. A. Jędrzejewskiego z Przystajni otrzymaliśmy następujące słuszne uwagi:
Rozporządzenie rządowe o obowiązku naklejaniu znaczków stemplowych na wszelkich rachunkach, prośbach, umowach, metrykach itp. wprowadziło mieszańców okolic, zwłaszcza więcej oddalonych od miasta w wielki kłopot. Miejscowi właściciele sklepów wprawdzie mieli znaczki stemplowe, lecz gdy tu lub w innym miejscu skazany który został za pobieranie wyżej ponad nominalną cenę za znaczki, zaniechał wszyscy trzymania w swoich sklepach tych znaczków. — Dlatego posiadający koncesję na sprzedaż wyrobów tytoniowych obowiązani są sprzedawać znaczki pocz-

towe, a stemplowych nie? — Wypada nie raz potrzeba nakleić znaczek kilkunasto groszowy, trzeba jechać do Częstochowy, gdyż nigdzie w całej okolicy, nawet w miasteczkach, jak Krzepiec, nikt nie zdoła zdobyć takiego znaczka. — Dlaczego tak jest? Czy władze skarbowe nie mogłyby zarządzić tej niewygodzie?

Bójka w Radzie gminnej w Wancerzowie. Jak widać, nasi kmiotkowie radni zaczynają godnie naśladować swych suwerenów sejmowych. Oto w dniu 12 września br. odbyło się posiedzenie Rady gminnej w gminie Wancerzów, na którym doszło do sprzeczki pomiędzy radnymi. Jeden z radnych dla potwierdzenia swych wywodów grzmotną swą przeciwnika w głowę, lecz nie ręką a liczydłami, które znalazł na stole. — Nauka w las nie idzie, przykad bierzcie się z góry!

Z kino-teatrów

Teatr „Odeon” wystawia słynne arcydzieło francuskie p. t. „Koło udręki”, opracowane według utworu Emila Zola. W wielkim tym, dwunasto aktowym dramacie przesuwa się życie ludzkie z jego namiętnościami i cierpieniami. Wykonanie niezrównane. W rolach głównych S. Mars i uroczą Ivonna Close.

Kino-teatr „Nowy” — demonstruje monumentalny dramat p. t. „Popioły zemsty”. Jest to wspaniała ilustracja dzieł walki dwóch rodów książęcych we Francji za czasów krwawego panowania Karola IX. Scena rzezi hu gonotów budzi grozę. W roli głównej głosna Norma Talmadge.

Teatr „Nowości” wyświetla wspaniałe arcydzieło filmowe p. t. „Zebro Adama”. Jest to potężny dramat o niezwykłe ciekawej treści, ilustrującej skomplikowane dzieje miłosne matki i córki. Świetna gra artystów, barwna fabuła oraz arcybogata wystawa składają się na przepiękną całość. W ro-

Ogłoszenie.

Dyrekcja Towarzystwa Kredytowego miasta Częstochowy podaje do wiadomości publicznej że z dniem dzisiejszym rozpoczyna stemplowanie listów zastawnych emitowanych do 1914 r. a walutę złotową p/g następującego przerachowania:
1000 rb. - 472 zł., 500 rb. - 236 zł., 250 rb. - 118 zł.
100 rb. - 47.20 zł., jednocześnie do pow. Listów Zastawnych będą dołączane nowe arkusze kuponne na okres 10-letni.
Listy Zastawne emitowane po roku 1914 Kasa Towarzystwa Kredytowego już od dn. 1 sierpnia 1925 r. wykupuje p/g poniższego zestawienia.
Za listy Zastawne emitowane w roku 1919 1000 rb. - 27.02 zł., 500 rb. - 13.51 zł., 250 rb. - 6.75 zł., 100 rb. - 2.70 zł.
Za listy Zastawne emitowane w roku 1920 a) w rublach 1000 rb. - 10.41 zł., 500 rb. - 5.20 zł., 250 rb. - 2.60 zł., 100 rb. - 1.04 zł., b) w markach na 2-banknotach rublowych stemplowanych 1000 rb. - 6.37 zł., 500 rb. - 3.19 zł., 250 rb. - 1.60 zł., 100 rb. - 504 mk. - 14.75 zł., 1000 mk. - 2.95 zł., c) w markach 10000 mk. - 29.50 zł., 5000 mk. - 14.75 zł., 1000 mk. - 2.95 zł.,
Za listy Zastawne emitowane w roku 1921 10000 mk. - 3.94 zł., 5000 mk. - 1.97 zł., 1000 mk. 40 gr.
Za listy Zastawne emitowane w roku 1922 100,000 mk. - 12.64 zł., 50,000 mk. - 6.32 zł., 10,000 mk. - 1.26 zł., 5,000 mk. - 63 gr., 1,000 mk. - 13 gr.
Za listy Zastawne emitowane w roku 1923 100,000 mk. - 14 gr., 50,000 mk. - 7 gr.

W dniu 13 listopada 1925 r. odbędzie się I-sze losowanie prerachowanych Listów Zastawnych emitowanych do 1914 r. i do kół losowań w myśl planu konkursu, zatwierdzonego przez Ministerstwo Skarbu w dn. 18 lipca 1922 r. będą wkładane i losowane tylko te Nr. List. Zast., które zostały zastemplowane na walutę złotową do dnia 1 listopada 1925 r.

Sprawozdanie Pokazu Rolniczego w Częstochowie w d. 18 września 1925 r.

PRZYCHÓD.	
Subsydjum od Sejmiku Pow. Częst.	Zł. 500.—
Subsydjum od Okr. Tow. Rolniczego w Częstochowie	500.—
Za stajnie (miejsca) na pokazie	62.—
Za bilety wejścia	309.42
Razem Zł. 1.371.42	
ROZCHÓD.	
Nagrody pieniężne za końce	Zł. 200.—
Nagrody pieniężne za krowy	175.—
Koszta urządzenia pokazu (p-g wy-rachunkowy)	516.—
Orkiestrze z Myszkowa za 2 dni	230.—
Druk i ogłoszenia	130.42
Razem Zł. 1.251.42	

Pozostałość w kwocie Zł. 120 (sto dwadzieścia) przeznaczona na dobro wpisu niezamierzonych uczni synów włościan, pow. Częstochowskiego, członków Towarzystwa Rolniczego.
Podpisali: Komitet Pokazu Rolniczego
T. Rudnicki, A. Bogobowicz, A. Thaczyski, W. Rzdzielcowski.
Za zgodność F. Wróński.

Straszny wypadek samochodowy pod Częstochową!

Samochód dyrektora de Hagen w najwięcej rozpadnie wyrócił się na szosie, przyniósł jadące panie i dzieci

Wczoraj wieczorem lotem błyskawicy rozszedła się po mieście wieść o strasznym wypadku samochodowym na szosie pod Blachownią, gdzie natychmiast wyruszyła pomoc lekarska, celem przewiezienia do Częstochowy ciężko poszkodowanych ofiar katastrofy samochodu.

Przebieg wypadku był następujący: O godz. 6-jej wieczorem pani de Hagenowa z dwójkiem dzieci i żoną głównego buchaltera fabryki Pełtzer, panią Martynowską wyruszyła w stronę przejazdów samochodowych na wrocławskich Herbów. Samochód rowadził doświadczony szofer Stanisław Kosmała, który za zgodą rodziców ćwiczył 12-letniego synka państwa de Hagen w jeździe samochodowej, dając czujną baczność na ruchy kierownicy w rękach słabego dziecka. W pewnym momencie, gdy na prostej szosie gnaszyńskiej kierownica znalazła się w rękach małego sportsmena, samochód tuż pod Blachownią najechał na kawał ostrego że-

laza. Rozległ się huk pękniętej gumy, kierownica drgnęła gwałtownie, a przerażony szofer w obliczu katastrofy wywrócenia się do rowu, zahamował samochód tak gwałtownie, że przednie koła zaryły się w szosę, a tylną część wozu z wielkiego rozpędu uniosła się raptem w górę, wyrwacząc samochód do góry kołami. Wyżuczone z samochodu osoby doznały ogólnego potłuczenia ciała, Najbardziej poszan-kowanym okazał się szofer Kosmała, którego w stanie nieprzytomnym odwieziono do szpitala Panny Marii.

Pierwszej pomocy poszkodowanym paniom de Hagenowej i Mortynowskiej udzielił dr. Wrześniowski, stwierdzając złamanie nogi u p. de Hagenowej. Nazajutrz t. j. w sobotę rano szofer Kosmała odzyskał około południa przytomność, ale stan jego wskutek doznanego wstrząsu mózgu jest bardzo poważny. Reszta uczestników wypadku samochodowego znajduje się w stanie zdrowia zadawalającym.

szem mieście oddziału „Ligi Niezapominajki” dla skonsolidowania jej czynności i żywotności jej prac.

Jak doniosłem się zamierzenia „Ligi Niezapominajki”, wystarczy przytoczyć logiczne dowodzenie, że: „Poderwanie zaufania do naszej waluty zaskoczy nam więcej, niż klasa nieurodzaju albo zarazy. Lekkomyślnie kupowanie towarów zagranicznych zmniejsza nasz zapas złota. Jeżeli więc nie ograniczymy się tylko do tego, co jest absolutnie niezbędne, sprowadzimy na nasz kraj ruinę materjalną. — Nie zapominajcie o tem przy robieniu zakupów, wszystko jedno czy to będzie pudełko zapalek czy lokomotywa”.

Niechaj więc wszyscy mają to na uwadze i w celu propagowania idei powstrzymywania się od kupna towarów zagranicznych niechaj wszyscy, nie ociągając się, pospieszą z zapisami na członków „Ligi Niezapominajki”. Do Ligi może przystąpić jako członek wspierający, kto podpisał deklarację, że będzie stosować w życiu te zasady i że będzie nosił na widocznym miejscu znaczek kwiatu niezapominajki, jako symbol swych przekonań. Członek taki opłaca tylko 1 zł. jednorazowo, za co otrzymuje już metalowy znaczek bezpłatnie.

Zapisy przyjmuje insp. Sobertin (ul. Kościuski nr. 3b).
Zapisujcie się na członków „Ligi Niezapominajki”!

Od Redakcji. Dzisiejszy numer „Gońca Częstochowskiego” zawiera 8 str. druku.

Zwracamy uwagę Sz. Czytelników naszego pisma, że pojedynczy numer „Gońca” w sprzedaży ulicznej kosztuje tylko 10 gr. i żaden ze sprzedawców nie ma prawa żądać wyższej ceny.

Próby orkiestry „Lutni”. W związku z rozpoczęciem sezonu wznoszące się próby orkiestry Lutnia. Pierwsza próba odbędzie się w poniedziałek, dn. 21 b. m. o godz. 8-jej i pół wiecz.

Wielka zabawa w parku i wieczornica taneczna. Jak się dowiadujemy, Rada Pedagogiczna Szkoły Handlowej w Częstochowie wespół z Komitetem Rodzicielskim urządziła w dn. 11 października wielką zabawę w parku 3-go Maja, z loterią fantową, różnymi atrakcjami i niespodziankami. W tymże dniu odbędzie się wieczór taneczny w lokalu „Lutni”. Dochód z zabawy i wieczornicy przeznaczony zostanie na pomoce naukowe Szkoły.

Prace przygotowawcze są już rozpoczęte.
Ulgi przy przesyłaniu pocztą podręczników szkolnych. Według nowego rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 4 b. m. ulgowa opłata pocztowa jest pobierana od przesyłek podręczników szkolnych, których nadawcami są firmy nakładowe tych podręczników, a odbiorcami władze szkolne oraz zakłady naukowe wszystkich typów, lub odwrótnie, t. j. również tych, których zarówno odbiorcami, jak i nadawcami są organa władz szkolnych, oraz zakłady naukowe.

Ważne dla płatników podatku obrotowego
Urząd Skarbowy w Częstochowie nadesłał nam nast. komunikat:

„Nakazy płatnicze na wymierzony przez Komisję Szacunkową podatek obrotowy za I półr. 1925 r. dla przedsiębiorstw nieobowiązujących do składania publicznych sprawozdań tudzież osobistych, zajęć przemysłowych i w oł-nych zajęć zawodowych zostały w dn. 15 b. m. wysłane do Magistratu m. Częstochowy, Kłobucka i Krzepiec, oraz Urzędów gmin. pow. Częstochowskiego dla doręczenia płatnikom. Wymierzone kwoty podatku należy wpłacać do Kasy Skarbowej w Częstochowie do dnia 15 października 1925 r., gdyż po tym terminie będą pobierane odsetki zwłoki w wysokości 4 proc. miesięcznie wraz z kosztami egzekucyjnymi.

Ciężkie czasy! Wszyscy kupcy i rzemieślnicy skarżą się na zastój niebawymy!

Od czterech miesięcy niema żadnego ruchu, a tymczasem płacić trzeba podatki, podatki i jeszcze raz podatki, kasę chorych, no i robocizne. Wszyscy czekamy końca ogórków, które w tym roku są niebawymie długie.
Podobne skargi słyszy się od każdego kupca, rzemieślnika.
Niemniej jednak skarżą się i szero

łach głównych: A. Nilson, M. Sils i T. Kozłow.

Dziwny piorun! — Podczas ostatniej burzy uderzył piorun w dom Ludwika Oleśnicwicza w Brzozce, strzas...

To niezwykle wydarzenie komentowane jest z ozyszeniem w całej wiosce i okolicy.

Przezorna desperatka. W ub. piątek o godz. 9-ej wiecz. na placu obok domu Nr. 14 przy ul. Jasnej, naprzeciwko szpitala, napila się esencji...

Usiłowanie samobójstwa. W ub. piątek o godz. 4-ej po poł. w mieszkaniu własnym przy ul. Nowokieleckiej 8 usiłowała popełnić samobójstwo przez otrucie się kreozolem...

WEZWANIE

Rocz. 1907.

Stosownie do postanowienia art. 20 ustawy o powszechnym ob. Śl. Wojsk. oraz par. 126 rozp. wykon., Magistrat wyzywa wszystkich mężczyzn urodzonych w roku 1907, zamieszkałych na terenie m. Częstochowy, ażeby zarejestrowali się w tutejszym Biurze Rejestracji Wojskowej ul. Dąbrowskiego Nr. 10, pokój Nr. 8, w godzinach od 8 rano do 1 po poł. w następującym alfabetycznym porządku:

W środę, dnia 23 września 1925 r. zgłoszą się ci, których nazwiska zaczynają się na litery: A. B. C. D. E. Dnia 24 września we czwartek F. G. H. I. J. „ 25 „ w piątek K. L. L. M. „ 26 „ w sobotę N. O. P. R. „ 27 „ w poniedziałek S. T. U. W. Z.

Przy rejestracji każdy winien posiadać:

- a) świadectwo urodzenia lub paszport polski;
- b) świadectwo szkolne;
- c) świadectwo cechowe rzemieślnicze.

Wszyscy zarejestrowani popisowi powyższego rocznika nie mają prawa wyjazdu z Częstochowy bez poprzedniego wymeldowania się w tutejszym Biurze Rejestracji Wojskowej, w godzinach urzędowych, gdyż w razie przeciwnym będzie to uważane za celowe uchylenie się od wypełnienia powinności wojskowej.

Popisowi, którzy do rejestracji zgłoszą się w terminie spóźnionym, będą pociągnięci do odpowiedzialności z art. 87 ustawy.

Magistrat przypomina, że prośby o odroczenie służby wojskowej wszystkich roczników, należy składać bezpośrednio w Starostwie.

MAGISTRAT.

Crux (Wyspy Kanadyjskie) poszukuje przedstawicieli swych poważnych firm polskich na następujące artykuły:

Biskopaty, świece, mydła zwyčajne, jedwabie, wstążki, tkaniny, konserwy, pończochy, artykuły żywnościowe, wyroby żelazne.

Blizsze szczegóły można uzyskać w biurze Miejskiego Urzędu Targu Poznańskiego (Głogowska 36 i 37).

Z KRAJU.

(-) Dom dla księży emerytów. Przy kościele św. Marka w Krakowie jest już na ukończeniu budowa 2-piętrowego domu dla księży emerytów. Budynek przedstawia się okazale. Wejście stanowi ozdobny portal z herbem ks. biskupa Sapiehy jako inicjatora.

(-) Piękny czyn harcerki. Generał Minkiewicz, dowódca K. O. P., w rozkazie 70 wyraził uznanie i pochwałę dla harcerki panny Niewiarowskiej, która uratowała życie tonącemu szeregowcowi Janowi Szymańskiemu.

(-) Nadużycia w Magistracie Łęczyckim. Od pewnego czasu krawczy pogłoski w Łęczycy, że w Magistracie tamtejszym dzieją się nadużycia. Obecnie po dokonaniu ścisłego dochodzenia ujawniono, że nadużycia te sięgają bardzo znacznych sum. Wobec tego aresztowano i osadzono w więzieniu: sekretarza Henselmana i buchaltera Szeimonowa.

(-) Skazanie fałszerzy — 50-groszówek. Wczoraj rozpatrywano w Łodzi sprawę bandy fałszerzy 50-groszówek. Swego czasu policja aresztowała niejaką Bugzelową, u której wówczas znaleziono kilka fałszywych — 50-groszówek. — Badania Bugzelową oświadczyła, iż fałszyfikaty, jakie posiadała w momencie jej aresztowania, otrzymała od swego męża, oraz wskazała miejsce, gdzie fabrykowano fałszywe 50 groszówki. W związku z złożeniem przez Bugzelową zeznań, policja dokonała dalszych aresztowań w osobach jej męża oraz niejakiego Waclawa Bruca i Ignacego Fiśiska, ociemniałego. Sąd po rozpoznaniu sprawy, wydał wyrok, skazujący

trzech wymienionych fałszerzy po roku więzienia każdego, a Bugzelową na 7 miesięcy.

(-) Straszna ciemnota. W gminie Rogowo, pow. rypińskiego, pies wściekły pokasał dwuletnie dziecko. Zamiast natychmiast odwieźć nieszczęśliwe biedactwo do szpitala, zabobonne kumoszki uradziły wściekłego psa zabić i dać zjeść jego serce dziecinnie. Ubili więc psa, wysuszyli serce i poczęli leczyć pokasane dziecko. Rezultat leczenia pokazał się wkrótce. — Dziecinę przywieziono do szpitala w Rypinie, gdzie następnego dnia zmarło w strasznych cierpieniach z objawami wściekliczyny.

(-) Samobójstwo 10-letniej ucońnicy. We Lwowie wystrzałem z rewolweru odebrała sobie życie 10-letnia Olga Glanzówna ze Sniatynia.

ZE SWIATA

(-) Świat się nie wyludnia. Pomimo czteroletniej wojny i kilkunastomilionowych strat w ludziach ludność globu ziemskiego nie zmalała ilościowo. Przeciwnie, statystyki międzynarodowe stwierdzają wzrost ogólny liczby mieszkańców globu.

W r. 1910 wszystkie pięć części świata zamieszkałe były przez 1.736,6 milionów ludzi pięci obójga.

W dziesięć lat później w r. 1920 liczba ta zwiększyła się o 84 miliony. Z uwzględnieniem tego przyrostu ludność liczyła w r. 1920 1 miliard 820 milionów głów.

(-) Ludzie kolumny w Japonii. Podczas ostatnich robót około murów pałacu cesarskiego w Tokio wykopano pod starą od 300 lat stojącą wieżą warowną kilkanaście kościotrupów mężczyzn i kobiet. Są to szkielety „żywych słupów”, jakie jeszcze do nie tak bardzo dawna zakopywano w Japonii pod każdą ważniejszą budowlą, celem zapewnienia jej trwałości i odporności, nie były to ofiary okrucieństwa władcy, ale dobrowolnie poświęcający się ludzie.

O znalezionych kościotrupach mniemają, że to szczątki wiernych wasalów władcy z domu Tokugawah, Masatoszi Ijuje, który zbudował ową wieżę. Szkielety stoją wyprostowane, mają ręce wzniesione i dłonie obrócone ku górze, a na każdej dłoni i na głowie każdego trupa leży starożytna moneta.

Pod każdą ważniejszą konstrukcją wodną, pod każdą budowlą nad rzekami Japonii zakopane są trupy ofiarnych obywateli, a że przesąd ten utrzymał się po dziś dzień, tego dowodem fakt, który się zdarzył podczas budowy w porcie Osaki. Jeden z obywateli tego miasta zgłosił się do władz, oświadczając, że dla trwałości budowy, dla prześlągnięcia gniewu bożków morskich i rzecznych da się w fundamentach zycwem zakopać. Władze odrzuciły tę ofertę.

HUMOR I SATYRA.

Roztrzępana

— Dla pani jestem gotów poświęcić honor, dobre imię, rodzinę, majątek...

— Ba, ale skąd pan to wszystko weźmie?..

Wyjątkowy człowiek

— Wątpię — zawołał pewien pesymista — czy żył na świecie kiedykolwiek człowiek, który nie obgadywał swoich współlokatorów?

— O tak — bezwarunkowo żył.

— Któż to taki?

— Robinson Crusor.

W cukierni Błaszczyńskiego

— Słyszales pan, że stary Pipelman wydaje córkę zamąż?

— A czy dobrane małżeństwo?

— Mało powiedzieć dobrane. To prawdziwa fużja bankowa.

— Co to znaczy?

— Bo przecież ona nie ma ani grosza posagu, a pan młody jest w przeddniu bankructwa.

Profesor

przygotowane do wszystkich klas i do matury z łaciny, a z innych przedmiotów w zakresie 6 klas gimnazjalnych. Panny Marji Nr. 61 m. 1.

Ogłoszenie.

Komornik przy Sądzie Okręgowym w Piotrkowie, rew. I-go pow. Częstochowskiego K. PELKA, zam. w Częstochowie przy ul. Gen. Dąbrowskiego № 6, ogłasza, że w dniu 26 września 1925 r. od godziny 10 z rana w Lisincu-Liszce gm. Grabówka odbędzie się sprzedaż przez licytację ruchomości, należących do Józefa Kotta mianowicie: bydła, bryczki, uprząży, zryta biurka i kredensu ocenionych na złotych 1.950.

Komornik przy Sądzie Okręgowym w Piotrkowie, rew. I-go pow. Częstochowskiego K. PELKA, zam. w Częstochowie przy ul. Gen. Dąbrowskiego № 6, ogłasza, że w dniu 29 września 1925 r. od godz. 10 z rana w Częstochowie przy ul. Panny Marji Nr. 16 odbędzie się sprzedaż przez licytację ruchomości, należących do Mendia Goldsteina mianowicie: kołnierzy futrzanych i urzędzenia sklepowego ocenionych na Zi. 840.

Komornik przy Sądzie Okręgowym w Piotrkowie, rew. I-go pow. Częstochowskiego K. PELKA, zam. w Częstochowie przy ul. Gen. Dąbrowskiego Nr. 6, ogłasza, że w dniu 25 września 1925 r. od godz. 10 z rana w Częstochowie przy ul. Koszarowej Nr. 181 odbędzie się sprzedaż przez licytację ruchomości, należących do Godła Silberzaca, a mianowicie: cegły, kompletów beczek do cementu, wozu, ątra z rącznią drzewa i bali okrągłych, ocenionych na Zi. 2.650.

Komornik przy Sądzie Okręgowym w Piotrkowie, rew. I-go pow. Częstochowskiego K. PELKA, zam. w Częstochowie przy ul. Gen. Dąbrowskiego Nr. 6 ogłasza, że w dniu 29 września 1925 r. od godz. 10 z rana w Częstochowie przy ul. Ogrodowej Nr. 11 odbędzie się sprzedaż przez licytację ruchomości należących do firmy „Obrona”, a mianowicie: maszyny do pisania, kasy ogniotrwalej, urzędzenia sklepowego i herbaty; ocenionych na Zi. 3.917.

Częstochowa, dn. 20 września 1925 r.

Komornik K. Pelka.

Wyżła

angielskiego, stoda sprzedam telefon 7 pap Zacznie porucznik Niepamiętny.

Zgubiono

dowód kolejowy № 736 na imię Walerji Gliński.

Pod każdą ważniejszą konstrukcją wodną, pod każdą budowlą nad rzekami Japonii zakopane są trupy ofiarnych obywateli, a że przesąd ten utrzymał się po dziś dzień, tego dowodem fakt, który się zdarzył podczas budowy w porcie Osaki.

Do sprzedania w dobrym punkcie sklep żelaznicy, warsztat, piwnica i pokój z kuchnią Wład. Biuro Renoma Kościuszki Nr. 11.

Truskawki wielko owocowe do sadzenia są jeszcze do sprzedania Hubertowska 16.

Zgubiono

dokumenty związane wyjd. na imię Józefa Nowackiego, oraz 2 zł. i los loterii L. O. P. P. Nr. 406. Uprząża się łaskawego znalazcę o zwrot do Adm. Gońca.

Auszerka

M. Kolańczyk udzieli porad dla niezamężnych oraz dla członków Kasy Chorych po Cechach Złotyeh z Wodziele, ul. Mirowska Nr. 8.

Sklep 2 pokoje

z kuchnią i 2 pokoje pojedyncze do wynajęcia wiod. u gospodarza Krakowska Nr. 22.

Kronika handlowa.

Bilans Banku Polskiego. Bilans Polskiego Banku w dniu 10-ym września wykazuje zwiększenie zapasu złota o 97,7 tysięcy złotych, walut i dewiz o 2,999 tysięcy złotych, portfel wekslowy pozostaje prawie niezmiennie, natomiast zmniejszyły się pożyczki, zabezpieczone papierami o milion złotych. Bank przyjął do obecnego zapasu monet srebrnych i bilonu za 6.408,000 zł., zmniejszył się natomiast ogólny bilan bankowy o 21,726,000 Zwiększyły się w związku z tem rachunki żyrowe i inne zobowiązania o 33,337,000 zł.

Ze wzrostem walut zwiększyły się również i zobowiązania walutowe o 1,946,000 zł. Inne pozycje nie wykazują większych zmian.

Skutki krótkowzrocznej polityki rządowej. Targi Wsch. we Lwowie w dniu onegdajszym zostały zamknięte. Wywóz eksponatów już się rozpoczął. Niemal wszyscy kupcy zagraniczni wywożą z Targów niemiłe wspomnienia, skarżąc się na brak obrotów. Jakkolwiek przed miesiącem jeszcze zarząd Targów Wschodnich zwrócił się do Warszawy o uchylenie zakazu sprzedaży towarów, nadesłanych na Targi, do dziś dnia nie otrzymał odpowiedzi.

Minister rumuński, Constantinescu, zamierza poczynić u rządu starania, w celu uchylenia zakazu, zwłaszcza że wystawcy rumuńscy, którzy przywieźli owoce, wina, sery itd., byłiby bardziej od innych dotknięci tem rozporządzeniem.

Mamy guziki krajowe — a przywozimy obce. Grupa prze mysłowców właścicieli fabryk guzików złożyła w Ministerstwie Przemysłu i Handlu memoriał, w którym domaga się podwyższenia cel wwozowych na wyroby niemieckie i włoskie. W uzasadnieniu swego memoriału przemysłowcy powołują się na to, że trzy istniejące w Polsce fabryki mogą pokryć zapotrzebowanie krajowe, a jako dowód jakości polskich wyrobów prze mysłowcy podają w memoriale fakt, że pośród ofert złożonych w misji handlowej Z.S.S.R. w Warszawie Wnieścortg przyjął ofertę polskich fabrykantów pomimo poważnej konkurencji ofert zagranicznych.

Eksport do Afryki Południowej. Miejski Urząd Targu Poznańskiego nawiązał stosunki z pewną firmą w Kapsztadcie, mającą swoje oddziały w całej Południowej Afryce. Firma powyższa podejmuje się wyszukania dla eksportowych firm polskich rynków zbytu. Blizszy adres można uzyskać w biurze Miejskiego Urzędu Targu Poznańskiego.

Miejski Urząd Targu Poznańskiego komunikuje, że jedna z firm w Santa

UCZ SIĘ

w nauce Twa przyszłość

Chcesz przygotować się do matury lub egzaminów z 4, 6, 8 klas gimn. (na cenusz), pragniesz posiadać ogólną wiedzę, niezbędna w pracy i życiu, chcesz nauczyć się szybko języka obcego (angielski, francuski, niemiecki) wpłsz się niezwłocznie na:

Powszechne Kursy Korespondencyjne

„MATURA“

Kraków, Kamellicka 35 parter (przedtem Grodzka 60). Żadajcie bezpłatnych prospektów. Na odpowiedź znaczki.

Uwaga! Ostrożnie się przed bezwartościowymi, a drogiemi naśladowaniami naszej metody nauki.

—0148

ga wypłaci należnych kwot. Ale p. Józef Głabiński, nie posiadający żadnej fabryki, otrzymuje i zamówienia wo skowe i zaliczki, gdyż posiada pro tekcję. Takich protegowanych i ustosunkowanych dostawców jest cała groma; a w ich kieszeniach utonęły pieniądze, przeznaczone na zapłatę za do stawy i wykonane roboty.

Niemia tygodnią, by opinia publiczna nie dowiadywała się o jakiejś korupcyjnej aferze kredytowej lub dosta wowej, w której figurują nazwiska je szcze nieznanymi, lub już znanych władzom sądowym ciemnych figur, o bok nazwisk wpływowych i znanych posłów. Cóż w takich warunkach mo ga pomóc dobre żniwa? — Aferzyści, spekulanci, korupcyjniści oraz ich pro tektorzy dobre żniwa mają zawsze. — Nie można jednak mówić o sanacji gospodarczej w tej atmosferze korupcji, kłamstwa, nierzetelności, iaka zapanowała w naszym życiu publicz nym, w naszej gospodarce państwo wej.

Dobranie uprzejmych słów do opisania tej zgangrenowanej atmosfery, byłoby również bezcelowe, jak chęć zrobienia gnojowiska tematem poematu.

TELEGRAMY.

Medal ochotników polskich dla Mussoliniego.

Rzym. Polska delegacja na kongres b. uczestników wojny (F. I. D. A. C.) zwróciła się do prezydium stowarzyszenia kombatanów z prośbą, aby wręczyło Mussolinimu oraz dowódcy milicji narodowej, generałowi Gonzaga, polski medal wojenny, specjalnie przewidziany dla ochotników polskich którzy walczyli na froncie międzyso juszniczym.

Odwołanie się Bułgarii do Ligi.

Berlin. Z Sofii donoszą, że rząd bułgarski przysłał Lidze Narodów no tę z prośbą o zniesienie kontroli wy skowej w Bułgarii, gdyż Bułgaria wy pełniła dotąd wszystkie swe zobowią zania i nie żywi żadnych zamiarów za czepnych.

Czeska wojna z Watykanem.

Budapeszt. Władze czeskie wydały pod eskortą na terytorium węgierskie arcybiskupa grecko-katolickiego w Ungwa rze, Pappá. W związku z tem „Pester Lloyd“ pisze:

Wydalenie arcybiskupa Pappa — jest aktem nietychłego gwałtu przeciwko autorytetowi Kościoła katolickiego. Poza tem akt ten może doprowadzić do po gorszenia się stosunków Watykanu — z Praga. Arcybiskup Papp rezydował od 30 lat w Ungwarze, gdzie prawo pobytu jego było już przy rządach czeskich za twierdzone przez władze municypalne. — Minister spraw wewnętrznych unieważnił jednak decyzję tych władz.

Przeciwko tej decyzji wniesiono skar gę apelacyjną, a rozprawa wyznaczona została na połowę października. Tymcza sem wydalenie nastąpiło przed rozpocze niem procesu w trybunale apelacyj nym.

Węgierska policja pograniczna z po czątku odmówiła przyjęcia obywatela czeskiego, później jednakże zezwoliła na przekroczenie granicy przez arcybiskupa, który znajdował się w stanie całkowitej depresji.

Uroczyściwość w Nadrenji.
Berlin. — W Zagłębiu Ruhry, przygo towują uroczystość przyjęcia dla Hin denburga, który tam przyjedzie na u roczyściwość z powodu opuszczenia strefy okupowanej przez wojska francuskie. Największe przyjęcie będzie w Bochum, gdzie ma wystąpić olbrzymi pochód, złożony z 200 tys. ludzi.

Wszystkie szkoły i sklepy będą w tym dniu zamknięte.

ŻOŁĘDZI

ZDROWYCH

kupuje każdą ilość firma

„MOKKA KAWA”

CZESTOCHOWA.

Il-ga Aleja № 24. Telefon № 1.

DYREKCJA SZKOŁY HANDLOWEJ
zawiadamia ze wykłady na
Półrocznym Kursie buchalteryjnym
rozpoczyna się dn. 25 września r. b. w lokalu Stow. Kupców Polskich.
Zapisy przyjmuje w dalszym ciągu: 1) Dyrekcja Szkoły ul. Handlowa 6 od godz. 8-1 p. p.
2) Stow. Kupców Polskich III Aleja 54 od godz. 4-6 p. p.

Obrady nad reformą rolną w Senacie

Ludowcy grożą nowymi wyborami i obaleniem Senatu.

Warszawa. Wczoraj zakończyła się debata ogólna nad reformą rolną, a z dyskusji szczegółowej—rozprawa nad pierwszą częścią artykułów od 1-go do 16-go.

Charakterystyczne było przedewszystkiem wystąpienie przedstawiciela P. S. L. Piasta sen. Buzka, który wystąpił z deklaracją, iż klub PSL. obstate przy sejmowym projekcie reformy rolnej, i zwraca uwagę na trudności przy głosowaniu w Sejmie. Jak wiadomo, do odrzucenia poprawki Senatowi potrzeba jest większość jedenaśmiu dwu dziesiątych biorących udział w głosowa niu. Wskutek obecnego układu sił w

lźbie nie jest wykluczone, iż niekiedy takiej kwalifikowanej większości gło sów może się nie znaleźć. W takim wy padku cała ustawa zawisłaby w po wietrzu i musiałaby upaść.

Otóż przestrzegając przed tem, sen. Buzek imieniem PSL. za groził, iż w takim wypadku klub Piasta domagałby się rozwiązania lźby, aby zasięgnąć opinii wyborców o samej reformie. — Zdaniem jego, nastąpiłyby nowe wy bory, które—wedle mniemaniu PSL—wykazałyby zradkalizowanie poglą dów i na reformę rolną i na rolę Senatu.

Plan zamachu stanu w Berlinie.

Berlin. „Weltbühne“ podaje szcze góło o planowanym zamachu, który był zamierzony w październiku 1923 roku przeciwko gen. Seecktowi. Grupa b. oficerów, należących do t. zw. „Czarnej Reichswehry“ zamierzała za mordować gen. Seeckta w jego pra cowni, a następnie na czele 5000 żoł nierzy wykonać zamach stanu w Ber linie. Plan nie doszedł do skutku z powodu różnicy zdań między spiskow cami.

Bezrobocie w Zagłębiu Ruhry

Berlin. — Wczoraj przerwano dzia łalność ostatniej kopalni w południo wym obwodzie zagłębia Ruhry, skut kiem czego 1,500 robotników znalazło się bez pracy. Rokowania przemysłow ców węglowych z rządem, celem otrzymania długoterminowych kredy tów, spełzły na niczem.

Tajemnicze pożary łąpią Berlin bezustanku.

Berlin. Szerzące się od kilku ty godni pożary w Berlinie w dalszym ciągu nie ustają. Dziś wybuchł nowy pożar w dzielnicy Moabit, gdzie pod palona została fabryka fortepianów. — W jednym z fortepianów znaleziono pełno smat polanych nafta, sam zaś fortepian połączony był sznurkiem ze skrzynią, zawierającą materiały wybu chowe.

Koszty produkcji w Sowdepji.

Moskwa. Trocki w referacie, wygłoszonym na posiedzeniu wydziału gospodarki państwowej między innymi powiedział, że cena fabrykatów so wieckich przewyższa dziesiętkrotnie ceny fabrykatów zagranicznych.

Revolucja w Boliwji.

London. Z południowej Ameryki otrzymano tu depesze, jakoby w Boliwji miała wybuchnąć rewolucja i ogłoszo no tam stan wojenny.

Mowa Palestyna

Faladelfja. — „United Press“ Kon gres żydów amerykańskich uchwalił mimo silnego sprzeciwu rabina Wie sego użyć cały zebrany fundusz w sumie 14 milj. dolarów na kolonizację ży dowską w Rosji Sowieckiej, w szczegól ności na półwyspie Krymskim. Wiese proponował użycie tego funduszu na kolonizację w Palestynie.

Gmach parlamentu japońskiego w płomieniach!

Tokio. Budynki parlamentu japoń skiego stoją w płomieniach. Pożar roz szerzył się na gmach sąsiednie. Cały garnizon został zaalarmowany, straż pożarna stara się uratować archiwum parlamentu, co jej się w znacznej czę ści udało. Straty według dotychczasowych obliczeń wynoszą 3 miliony jenów.

Zaostrzenie stosunków między Japonią a Chinami

Tokio. Z dobrze poinformowanych kół donoszą, że przygotowania wojen ne jen. Wupeltu na Jang-Tse-Kjang—

mogą doprowadzić do dalszego zao strzenia stosunków między Chinami i Japonją. Sadzą, że o ileby generał Tsang-Tso-Lin miał ulec, to Japonia byłaby zmuszona do wystąpienia w obronę własnych interesów przeciw nowej grupie, do której należy generał Feng-Ju-Chsiang.

1600 oficerów niemieckich walczy przeciw Francji.

Paryż. Według stwierdzonych infor macji przez wywiad francuski, 1600 oficerów niemieckich oraz wielka ilość żołnierzy niemieckich służy obecnie w armji powstańczej Abd-el-Krima. — Większa część tych oficerów ma wy kształcenie sztabowe i bierze czynny udział w wypracowywaniu ope racji wojennych marokańskich przeciw Francuzom.

W dalszym ciągu wywiad francuski stwierdza, że niemieckie łodzie podwodne dowożą broń i amunicję dla wojsk powstańczej Abd-el-Krima. Jak wynika z doniesień francuskie go wywiadu, jest to zorganizowana i planowa akcja niemiecka, mająca na celu popieranie we wszelki możliwy sposób operacji wojennych Kabyłów przeciw Francuzom i Hiszpanom.

Odparcie ataku Kabyłów pod Alhuzemas.

Madryt. Kabyłowie zaatakowali wczó raj w nocy pod osłoną ciemności—wojska hiszpańskie nad zatoką Alhuzemas. Dzięki światłu reflektorów spostrzeżono zbliżające się oddziały Kabyłów, które zdofano odeprzeć. — Hiszpanie mieli 50 zabitych. Pod Larache walki toczą się dalej. Pod Tetuanem sytuacja nie zmie niana.

Miljon franków za głowę Abd-El-Krima.

Paryż. — Z powodu silnego nacisku wojsk francuskich, Abd-El-Krim musiał przynieść swą główną kwatery bardziej na północ. Kwatery ta ma znajdować się obecnie w miejscowości Arguit. Sułtan Marokka wyznaczył nagrodę miljo na franków za głowę Abd-El-Krima. — Abd-El-Krim wobec tego wzmacnił strażę, strzegące jego osoby.

Anglja zamierza interwenjować w Tybecie.

London. Dobrze poinformowany w kwestjach azjatykch „Daily Herald“ za mieszczą sensacyjną wiadomość, że wkrót ce pod jakimbydz pozorem ma nastąpić interwencja angielska w Tybecie, ponie waż rząd kapiński ogłosił bojkot towa rów angielskich, a polityczny doradca—Dabaj-Lamy, znany z przychylnego uspo sobienia dla Anglii, został otruty.

Spisek przeciw sowieckim.

Wiedeń. — Poselstwo sowieckie w Wiedniu otrzymało wiadomość o pla nowanym zamachu na posła sowieckiego w Wiedniu—Bersina, ewentualnie na posel stwo sowieckie. Na podstawie śledztwa, wszczętego natychmiast przez dyrekcję policji, aresztowano 2 obywateli rosyjskich, którzy przybyli tu przed kilku dnia mi z Bułgarii za fałszywymi paszportami i pod fałszywymi nazwiskami zamieszkali w jednym z hotelów. Według do

tychczasowych wyników śledztwa, zosta li oni faktycznie wysłani przez pewną grupę zagraniczną do Wiednia, aby do dokonąć zamachu na poselstwo sowiec kie. Również został aresztowany jako podejrzany o wspólnie pułkownik rosyjski — Borodin. Śledztwo w kierunku wyjaśnienia całej sprawy oraz aresztowa nia dalszych osób jest w toku.

Groźba kryzysu rządowego w Niemczech

Berlin. — Sytuacja wewnętrzno-po lityczna w Niemczech zaostrzyła się do tego stopnia, że prawdopodobnie kry zys gabinetowy stanie się nieuniknio ny.

Oddział wschodnio-saksoński stron nicstwa niemiecko-narodowego uchwalił w myśl referatu swego przywódcy, po stał Parlamentu Rzeszy Hergheta, rezolucję, w której zagroził rządowi wy stąpieniem przedstawicieli stronnicwa niemiecko-narodowego z rządu na wy padek kontynuowania pertraktacji w sprawie Paktu i oświadczył, że stroni ctwo niemiecko-narodowe pod żadnym warunkiem nie mogłoby udzielić swo jej zgody na pakt, w którym Niemcy w jakiegokolwiek formie wyrzekałyby się ziem niemieckich

Powyzsza rezolucja wywołała w tu tejszych kręgach politycznych wielką sensację, tebardziej, że inspiratorem jej był przywódca stronnicwa Hergh. Dzienniki prawiocowe zajmują się tym wypadkiem bardzo żywo i zapowiada ją kryzys gabinetowy, natomiast prasa lewicowa nazywa to wystąpienie nową próbą sabotażu ze strony niemiecko-narodowych, skierowanego przeciw polityce rządu.

Zbliżenie polsko-rosyjskie zajmuje opinie europejską

Wiedeń. „N. F. Presse“ donosi z Lon dynu: „Daily Tel.“ pisze, że mała stłon ność niektórych państw do obradowa nia równocześnie z paktem gwarancyj nym reńskim nad gwarancją polskich granic ma ten skutek, iż dokonuje się silne zbliżenie rosyjsko-polskie, popiera ne szczególnie ze strony polskiej. Cze czerin pragnie jednak nie tylko nawiązać z Polską stosunki przyjazne, lecz chce także wstrzymać Mussoliniego od podpisa nia paktu zachodniego i pozyskania go dla idei ententy rosyjsko-włoskiej.

Straszliwy orkan.

Dziesiątki okrętów burza wy rzucała na brzeg. Całe dzie lnicie zniszczone przez huragan.

Warszawa. Z Moskwy nadeszły a larumacje wiadomości o przejściu stra szliwego tajfunu nad zatoką wladywos tocką. Główny atak tajfunu uderzył na Koreję. W zatoce i porcie władcy wostockim burza wyrzuciła na brzeg kilkadziesiąt statków i setki barek ry backich. Wielki okręt sowiecki „Bos for“ poszedł na dno. Połowę miasta zalały fale morskie, gdy poziom mo rza z powodu pędu wiatru podniósł się ponad wysokość tamy. Pod Wład ywostokiem zostały zniszczone całe dzielnicie domów, które straszliwa wi chura formalnie rozprószyła w powie trze. Szkody materialne idą w milio ny. Liczba ofiar w ludziach jest wielka, jednak narazie nie ustalona.

Odznaczenie delegacji Kościołów wschodnich

Warszawa. Prezes Rady ministrów udekorował metropolitę Joachima orde rem „Polski Odrodzonej“ pierwszej kla sy, metropolitę Nektarego i metropolitę Germanosa orderem drugiej klasy, dra gumana Spirydjana Konstantinidesa, oraz profesora Demetriuca, archierebitera Sandru oraz radcę Dana, orderem trzecie j klasy.

Aresztowanie litewskiej szajki szpiegowskiej w Wilnie.

Wilno. Tutejsza policja polityczna aresztowała onegdaj w Wilnie i naj

W dniu 19 września (sobota) o go dzinie 7-iej wieczor. w lokalu Stowarzyszenia Rzemieślniczo-Przemysłowego, Aleja 9, odbędzie się

WIEC

w sprawie wpływu reformy rolnej na wyżywienie wiaiat. Przybędą prelegenci z Warszawy. Wejście bezpłatne.

Kupujcie! Kajety i wszelkie przybory szkolne w największym wyborze poleca: Sklep „Gońca” II Aleja 26.

bliszej okolicy 14 osób, należących do szajki szpiegowskiej na korzyść Litwy. Szajka ta rozgłaszająca na całej Wileńszczyźnie interesowała się budową fortów w Wilnie, translokacją od działów i rozmieszczeniem ich na terenie D. O. K. 3. Arszentowania te były dla Wilna sensacją z tego powodu, że między aresztowanymi znajduje się wielu działaczy litewskich.

Pięć milionów dolarów z Ameryki dla Poznania

Dnia 16 b. m. p. minister skarbu zatwierdził warunki projektowanej przez poznański Krajowy Związek Komunalny pożyczki w kwocie 5 milionów dolarów.

Pożyczka ta będzie zaciągnięta przez Poznański Związek Komunalny w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej. Umowa wstępna o pożyczkę została już spisana, realizacja jej nastąpi w najbliższym czasie.

Osiągnięta z pożyczki suma ulokowana będzie w Krajowym Banku Pożyczkowym w Poznaniu i użyta zostanie na długoterminowe kredyty dla rolnictwa, przemysłu i komun na cele inwestycyjne.

Jak się dowiadujemy Poznański Krajowy Związek Komunalny ma zapewnioną możliwość uzyskania dalszych kredytów z tego samego źródła.

Sprawa o nadużycia w Intendenturze

Lwów. — Przed sądem wojskowym we Lwowie rozpoczęła się rozprawa przeciwko mjr. Geislerowi, ppor. Gobielowi, chor. Rosołowi, por. Szczepaniakowi i Chorzebie, oraz sierżantowi Rybickiemu o oszustwa i nadużycie władzy. Chodzi o olbrzymie oszustwa przy dostawach dla wojska. Przyjmowano mąkę złą i stęchlą. Skarb państwa poniósł straty 106 miliardów marek polskich i 13 tys. zł. Oskarżeni opleli się swoimi zabiegami rejonowy zakład żywnościowy w Złoczowie, zajmując w nim stanowiska odpowiedzialne.

Panika wobec chwiania się banków.

Izba przemysłowo-handlowa w Poznaniu uspokaja.

Poznań. W związku z nadzorem sądowym nad Bankiem dla Handlu i Przemysłu, oraz Polskim Bankiem Handlowym, szerokie koła publiczności ogarnęła bezpodstawa panika. Wobec tego Izba przemysłowo-handlowa w Poznaniu, łącznie ze związkami przemysłowców i związkami kupców wydała odezwę, — zamieszczoną dzisiaj przez wszystkie pisma poznańskie.

W tej wspólnej odezwie wszystkie wymienione związki głoszą, że od kilku dni ogarnęła klientów banków niezczym nieusprawiedliwiona panika, że względu na rzekome niebezpieczeństwo ulokowanych w bankach depozytów i wkładów. Odezwą wyjaśnia, że w czasach ostatnich niepunktualność płatnicza ma miejsce we wszystkich kolach finansowych kraju, że brak środków zniewala do ociągania się w uiszczaniu zobowiązań drobne kupiec

Szkoła tańców art. bal. K. Kosteckiego

w lokalu własnym, ul. Jasna 49, 3 dom od ul. Kościuszkii obok p. Kindermana zapisy na kursy I, II i modnych tańców codz. od godz. 10 rano do 9 w. Ostatnie Nowości. Nauka w kompletach i oddzielnie wszystkich tańców salonyowych. Lekcje OGÓLNO-PRAKTYCZNE w Czwartki, Soboty, Niedziele i święta początek od godz 7-ej wieczorem.

two, które zawładną większych kupców i producentów zmusza ich poniekąd do wstrzymania się z kolei od wypłat, że i banki są w położeniu podobnym, że jednak o wkłady obawy najmniejszej być nie może, gdyż te poręczone są całym majątkiem banków, z których szczególnie banki poznańskie posiadają jeszcze rozliczne przedsięwzięcia, zaś majątki banków idą w miliony złotych i aktywa w każdym razie przewyższają passywa.

Odezwą ostrzeżenie przeto społeczeństwo przed niepotrzebną obawą i zde nerwowaniem, zalecając wytrwanie i spokój, gdyż poddawanie się obawie ułatwi tylko destrukcyjną robotę żywiołów antypaństwowych.

Autokcefalia cerkwi prawosławnej w Polsce

Warszawa. — Wczoraj o godz. 10 rano w soborze prawosławnym na Pradze rozpoczęły się uroczyste nabożeństwa na intencję usamodzielnienia cerkwi prawosławnej w Polsce. Duchownictwo prawosławne z metropolitami na czele, przybyło do soboru w pontyfikalnych szatach przy śpiewie, biciu w dzwony i dźwiękach orkiestry wojskowej 36 puł. piechoty. Na nabożeństwie z ramienia rządu obecni byli: minister wyznań religijnych i oświaty p. Stanisław Grabski, zastępca ministra spraw wojskowych gen. Bieliwicki zastępca dowódcy D. O. K. gen. Wróblewski, komisarz rządu p. Jan Jarmolowicz, szef departamentu prezydjalnego w M. W. R. i O. P. p. K. Dawidowski, pp. Łoś, Grabowski i inni.

Wartę honorową przed soborem pełniła kompania piechoty.

Po wstępnych modłach przemówienie do wiernych wygłosił metropolita Joachim, po grecku, zaznaczając, że światło wiary prawosławnej, spłynęło do Rosji z Konstantynopola jeszcze przed wiekami. W kościele prawosławnym w Polsce rozwija się życie religijne swobodnie, wolne od wszelkich więzów, jak to było i za czasów najdawniejszych, gdy Kazimierz Wielki, który jeszcze w XIV wieku nawiązał stosunki z kościołem w Konstantynopolu. Metropolita składając hołd autokefalicznej cerkwi prawosławnej w Polsce, złożył jednocześnie Panu Prezydentowi Rzeczypospolitej i rządowi polskiemu wyrazy głębokiej wdzięczności i podziękowania Patriarchatu Powszechnego za życzliwość okazaną kościołowi prawosławnemu w Polsce. „Patriarchat Powszechny za noszący gorące modły, aby Bóg raczył udzielić Państwu Polskiemu, odbudowanemu w tak cudowny sposób, swej łaski i błogosławidła w utrwaleniu pokoju, w rozwoju i wszelkiej pomyślności” — zakończył metropolita.

Przysłaną bullę o autokefalii cerkwi prawosławnej w Polsce odczytał w starogreckim języku metropolita Germanos. Treść tejże bulli po rusińsku odczytał metropolita Bukowiny — Neftariusz, odczytano ją również po rumuńsku.

Po tej ceremonii do metropolity podszedł minister Grabski i złożył powinszowania i życzenia, również metropolicie konstantynopolańskiemu, jako przedstawicielowi patriarchatu.

Po nabożeństwie i kazaniu, metropolita Djonizy, błogosławiąc wiernych został przez całe duchownictwo odprowadzony do swego pałacu, przy czym chór odśpiewał w cerkwi po polsku „Boże coś Polskę”.

Po śniadaniu w apartamentach metropolity, wszyscy dostojnicy prawosławni udali się na audjencję do Belwederu, gdzie bawili godzinę.

O godz. 7 i pół odbył się obiad u prezesa ministrów.

Dzień wczorajszy stanowi początek

nowej ery, w której wstępuje Kościół Prawosławny w Polsce.

Autokefalia Kościoła Prawosławnego w Polsce jest powrotem do niezależności od Moskwy prawosławia w Polsce, która utraciła ono w wieku 17-tym, jest więc rozbitciem tej tożsamości, jaka istniała dotychczas w dawnym państwie rosyjskim pomiędzy pojęciem prawosławia i narodowości rosyjskiej.

Odtąd na terenie Rzeczypospolitej Polskiej odzyskuje prawo obywatelstwa pojęcie: Polak prawosławny.

Święto Służby Bezpieczeństwa

Nabożeństwo na Jasnej Górze, defilada, koncert i raut

Dziesięć lat minęło od chwili, kiedy w miastach całej Polski utworzone zostały Straże Obywatelskie, aby w czasie krwawej, obecnej nam zawieruchy wojennej utrzymać w kraju porządek, spokój i bezpieczeństwo. Straże te i milicje utrzymywały ład wewnątrz kraju i później, gdy żołnierz nasz w walkach o wolność krwawił się u granic Ojczyzny, spłonął w kraju pozwolił żołnierzowi za tryumfować nad wrogiem.

Wielkie to zasługi i słusznym też jest, że jubileusz 10-letniego istnienia Straży Bezpieczeństwa uczymy obchodem uroczystym w całej Polsce. Święto Służby Obywatelskiej jest świętem wszystkich formacji od Straży Obywatelskiej do Policji Państwowej. W celu urzędowania obchodu utworzyły się specjalne Komitety z Komitetem Obywatelskim w Warszawie na czele, który jako dzień uroczystości wyznaczył niedzielę, dnia 20 bm.

W dniu dzisiejszym więc odbędzie się obchód jubileuszowy i w naszym mieście, udział zaś w obchodzie weźmie Policja Państwowa, Straż Ogniowa i Straż Obywatelska z roku 1914. Lokalny Ko-

Już same formy zewnętrzne uroczystości wczorajszej świadczyły wymownie, iż stają się fakty nowe, dotychczas niebywałe.

Przedstawiciele rządu polskiego obecni na nabożeństwie prawosławnym żołnierze Wojska Polskiego, jako straż honorowa prawosławnych dygnitarzy duchownych; orkiestra Wojska Polskiego, która wykonyuje prawosławny hymn cerkiewny: „Kolsławien”; prawosławny chór cerkiewny, który wykonyuje polski hymn narodowy: „Boże coś Polskę”; modły za Rzeczpospolitą Polską i za Jej Prezydenta, zamiast dawnych modłów za cara; język polski, który rozbrzmiewa w świątyni prawosławnej — wszystko to są zewnętrzne wymowne oznaki, które świadczą, iż Kościół Prawosławny w Polsce wszedł na nową drogę samostannego, niezależnego od Moskwy rozwoju.

mitet ustalił następujący program obchodu:

Niedziela, dn. 20 bm.—godz. 9 m.15 rano—zbórka przed szczytem na Jasnej Górze; godz. 9 m. 30—uroczyste nabożeństwo z kazaniem, w nabożeństwie wezmą udział władze państwowe, samo rządowe i wojskowe, organizacje i cechy; po nabożeństwie defilada na placu magistrackim, w której udział wezmą: policja, Straż ogniowa, Straż Obywatelska z r. 1914, Przyposobienie wojskowe, „Sokół”, „Strzelec” i Tow. sportowe; godz. 3 m. 30 po poł.—koncert orkiestry 27 p.p. w parku; godz. 8 wiecz.—koncert-raut w sali Straży Ogniowej za zaproszeniami (wejście na koncert i dancing po 3 zł od osoby).

Dochód z koncertów jak również pewien procent podatku miejskiego od biletów kinematograficznych w niedzielę przeznaczone zostaną na cele kulturalno-oświatowe i samopomocy funkcjonariuszów policji woj. kieleckiego.

Niewątpliwie wszystkie organizacje i cechy oraz społeczeństwo miejscowe wezmą jak najlichnijny udział w tej uroczystości, przyczyniając się do jej uświetnienia.

Z dnia

Oto w dzisiejszym dniu mija Lat pono dziesięć z okładem, Jak świeci nam straż policyjna Swęj uczynności przykładem.

Bandytów ściga, złodziei, I protokółu wciąż pisze — Jak kto ma sklep dłużej otwarty Lub w nocy zamąca ciszę.

Lat dziesięć — kawał to czasu! — Policja się próżno mozołi, Bo chociaż złodziej nie kradną I tak ludziska są goli! Ac.

KRONIKA

— Nowa wycieczka Polaków z Ameryki odwiedzi Częstochowę. Jak donoszą pisma polsko-amerykańskie, w dniu 17 października r. b. wyjedzie z Nowego Jorku na statku „Homric” wielka pielgrzymka Polaków z Ameryki, udająca się do Rzymu, a następnie do Polski. Organizatorem wycieczki jest znany działacz społeczny w Nowym Jorku — p. Edward Witkowski. Protektorat objął biskup Płagenski z Detroit, a kierownikami pielgrzymki są: ks. prałat Stronicki z Brooklyna i ks. Burant, proboszcz parafii św. Stanisława w Nowym Jorku. W wycieczce weźmie udział kilkuset Polaków amerykańskich. Zwiedzą oni, oprócz Rzymu, Wenecję, Medjolan, Paryż, Wiedeń, poczem skierują się do Polski. Przez Kraków i Częstochowę, pojedą do Warszawy, a stamtąd do innych miast polskich.

Ogólne zebranie rodziców uczącej się młodzieży. Komitet Rodzicielski uprzejmie uprasza o liczne przybycie na ogólne zebranie rodziców uczącej się młodzie-

ży, mające się odbyć w poniedziałek, dnia 21 bm. o godz. 6 wiecz. w hali gimnastycznej I. Gimnazjum państw. im. H. Sienkiewicza.

— Sprzedaż losów na loterię L.O.P.P. Dziś, w niedzielę uproszone panie będą sprzedawać przy stołkach na ulicach miasta bilety na loterię Ligi Obrony Powietrznej Państwa. Co drugi los wygrywa. — Wydawanie fantów w Magistracie rozpocznie się we wtorek, dn. 22 b. m. i trwać będzie do dn. 29 b. m. włącznie, od godz. 3-ej do 5-ej po poł. codziennie, nie wyłączając niedziel. Fanty nieodebrane do dn. 29 b. m. przechodzą na własność L.O.P.P.

Spodziewać się należy, że wobec wielkiej ilości wartościowych fantów losy loteryjne znajdą wielu chętnych nabywców, którzy zarazem przyczynią się do wspomożenia naszego rolnictwa.

— Wezwanie rocznika 1907.

Zwracamy uwagę zainteresowanych na zamieszczone na innej stronie ogłoszenie Magistratu o wezwaniu rocznika 1907 do zarejestrowania się w Biurze Rejestracji Wojskowej (ul. Dąbrowskiego 10).

O „Ligę Niezapominajki” w Częstochowie

Przed tygodniem zwróciliśmy się z apelem do tych obywateli z pośród społeczeństwa, którym dobro kraju leży na sercu, aby w Częstochowie utworzyli oddział „Ligi Niezapominajki”, mającej na celu propagowanie idei nabywania towarów pochodzenia krajowego oraz wstrzymanie się od konsumowania tych towarów, których przemysł i rolnictwo polskie nie produkuje.

Mysł ta znalazła zrozumienie i początek jest już zrobiony. Zapisy na członków „Ligi Niezapominajki” są już przyjmowane a przyjmuje je insp. Sobertin (ul. Kościuszkii nr. 3b). Należy jednak dążyć do założenia w na-

KAWĘ

świeżo paloną.

HERBATE

Ceylońską Drange Pecco

ORAZ

KAKAO

holenderskie oryginalne „FrancKona”

Hurtowno i detalicznie poleca

„Mokka Kawa”

CZESTOCHOWA

II Aleja Nr. 24. Telefon Nr. 1.

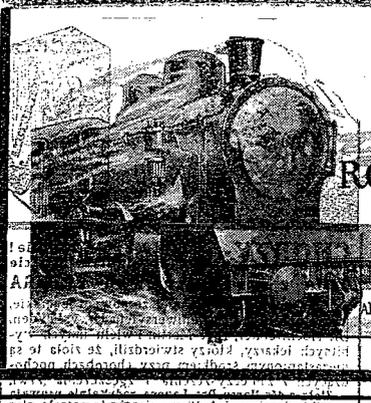
Teatr „ODEON” PROGRAM OD SOBOTY 19 DO WTORKU 22-go WRZEŚNIA 1925 ROKU

TYLKO 4 DNI! Słynne arcydzieło francuskie! TYLKO 4 DNI!

KOŁO UDREKI

Wielka Symfonia życia, pracy, miłości i cierpienia według utworu EMILA ZOLA.
Potężny, dramatyczny, pamiętny ludzki w 2-ach serjach i 12-ku wielkich aktach.

GAZŁOŚ W 1-ym PROGRAMIE
W rolach głównych najświetniejsi artyści francuscy
SEWERYNA MARSO W roli Nona
ALBERT GANCE w roli Emila Zola
Reżyser: gen. **ALBERT GANCE**

Kino Teatr Nowy

Program 2-godzinny! Z niecierpliwością oczekiwany film
POPIÓŁY ZEMSTY
Wielki obraz w 12-ku serjach i 12-ku wielkich aktach. W rolach głównych najświetniejsi artyści francuscy. Reżyser: gen. Albert Gance.

Teatr „NOWOŚCI”

Od niedzieli 20 do soboty 23 września 1925 r.
Początek seansów w dni powszednie o 5 p.p., w soboty o 4 p.p. Niedziela święta o 3 p.p. Odstępny 6 i 8 września.

ZEBROI ADAMA (Adolfa)

Wielki obraz w 12-ku serjach i 12-ku wielkich aktach. W rolach głównych najświetniejsi artyści francuscy. Reżyser: gen. Albert Gance.

Program 2-godzinny

(wyswietlany w jednocześnie) fascynująca Katedra IX w. Francji. W roli głównej wspaniałe doświadczenia w sztuce i w życiu. W rolach głównych najświetniejsi artyści francuscy. Reżyser: gen. Albert Gance.

Najszczęśliwszy w Częstochowie

Antonięgo Zdzina
Rozpoczął sprzedaż biletów na koncert w dniu 20 września 1925 r. o godzinie 10 z rana. Wykaz biletów w biurze koncertowym. Cena biletów 400, 600, 1000 zł.

DRYBOPASLS ET R

GENY NA PRZYSTĘPIENIE DOGODNE WARUNKI
Kosty, cement, pakiety i cegły. K. A. W. PRZEWOSNY

SKładnica Mebli

CECHOWANIE W CZĘSTOCHOWIE
Wielki wybór mebli, tkanin, dywanów. Adres: ul. Dąbrowskiego 10.

F. Waleczak

Przygotowanie do śpiewu w szkole
Wielki wybór repertuaru, metody. Adres: ul. Dąbrowskiego 10.

II-ga ALEJA Nr. 16 w PODWÓRZU. WYCI

Kosty, cement, pakiety i cegły. K. A. W. PRZEWOSNY

Wielki wybór mebli

Wielki wybór mebli, tkanin, dywanów. Adres: ul. Dąbrowskiego 10.

O ZACHOWANIE

Wielki wybór mebli, tkanin, dywanów. Adres: ul. Dąbrowskiego 10.

Wielki wybór mebli

Wielki wybór mebli, tkanin, dywanów. Adres: ul. Dąbrowskiego 10.

Wielki wybór mebli

Wielki wybór mebli, tkanin, dywanów. Adres: ul. Dąbrowskiego 10.

Wielki wybór mebli

Wielki wybór mebli, tkanin, dywanów. Adres: ul. Dąbrowskiego 10.

Wielki wybór mebli

Wielki wybór mebli, tkanin, dywanów. Adres: ul. Dąbrowskiego 10.

Wielki wybór mebli

Wielki wybór mebli, tkanin, dywanów. Adres: ul. Dąbrowskiego 10.

Na sezon szkolny

Materiały pisemne

dla biur i szkół

PAPIERY

Kancelaryjne, handlowe, listowe i rysunkowe

Papier do kopii maszynowych, Papeterie

Atramenty - Tusze do rysunków, Tusze do stempli
Stalówki krajowe i zagraniczne.

GUMA ARABSKA

KOPERTY

Kancelaryjne, handlowe i do biletów wizytowych we wszystkich formatach.

BIBULA

Na biurka do suszek, bibulka kolorowa w ark. serwetki papierowe.

KOPJAŁY

Zeszyty szkolne

Brułony, bloki rysunkowe, teczki, piórniki, dzienniki szkolne i klasowe, teki rezerwowe.

Taśmy do maszyn wszystkich rozmiarów.

Farby olejne

artystyczne w tubkach i akwarelowe. Papier milimetrowy, kalka płócienna i papierowa.

Pióra wieczne - Ołówki automatyczne

Balamarze, Suszki, Liczydła, Obsadki, OŁÓWKI: czarne i kolorowe, Kredki, Pluskiewki, Spinacze, Blokki, Notesy, Linje metalowe i drewniane, Kamki tekturowe, drewniane i metalowe.

Pocztówki

krajowe i zagraniczne w wielkim wyborze poleca

SKLEP

„Gońca Częstochowskiego”
II Aleja 26 tel. 50.

Sklep otwarty bez przerwy od godz. 8-jej rano do 7-jej wieczorem i zaopatrzony został na sezon szkolny we wszelkie niezbędne przedmioty dla uczącej się młodzieży.

Tamże przyjmuje się ogłoszenia i prenumeratę „Gońca”, oraz wszelkie zamówienia na roboty drukarskie.

Obejrzanie przedmiotów nie obowiązuje do kupna.

Usługa szybka i uprzejma.

Ceny niskie konkurencyjne.

Piperazyna miodująca „ORBIS”

zawiera 4% czystej piperazynej i stosuje się przy dnieniu, kolce nerkowej, piasku w drogach moczowych, artretyzmie, reumatyzmie, stwardnieniu tętnic i t. p. cierpieniach.

Wróć T-wa do Przemysłu i Handlu Aptecznego „Orbis” Sp. Akc. w Częstochowie, Żądać w Aptekach i drogeriach tylko z firmą „Orbis”

Czy znasz już MYDŁO i PROSZEK do prania

„Blask”?

Przekonaj się o dobroci i wydajności MYDŁA i PROSZKU do prania

„Blask”

a już więcej innego nie kupisz.

Czy zauważyłaś, ile czasu, pracy, bielizny i pieniędzy zaoszczędza mydło i proszek do prania

„Blask”

Oszczęda Twą pracę, bieliznę i czas tylko PROSZEK do prania i MYDŁO

„Blask”

POKOST, FARBY I LAKIERY

po cenach konkurencyjnych

poleca:

W. ORZEŁ SKŁAD APTECZNY

III-cia Aleja 46.

Panie, dbające o swą cerę używają tylko

Crem „Lactolin”

Jest najradkalniejszym i wypróbowanym kosmetykiem dla pielęgnacji cery. Przeciw czerwoności, chropowatości, piegów, plamom, wrogom i opaleniznie. Udelikatnia i wybiela twarz. Dla panów po solarium i masażu jest najlepszą antyseptyką i zabezpiecza od wszelkich podrażnień i pęknięć skóry - utrzymuje jej elastyczność.

Po użyciu CREMU LACTOLIN™ cera staje się świeżą i młodzieńczą.

Żądać w aptekach i składach aptecznych.

Hurtowym dostawcą na Kielce jest skład apt. Halićki na Sosnowiec Jagiełłowicza. Skład główny: FR. KLIMKIEWICZ Częstochowa, ul. Kościuski 58 tel. 82.

P. DĘBSKI FABRYKA Cukrów i Czekolady

Częstochowa, ul. Piłsudskiego 17 telefon 89.

JEDYNY
CHRZESCJANSKI
KANTOR
PRZEWOZOWY

Józefa Kossowskiego

w Częstochowie, ul. Św. Stanisława Nr. 5, dom własny, telefon Nr. 493.

Egzystuje od roku 1905-go.

Wynajmuje: Samochody osobowe, i towarowe Landy, Karety, Powozy, Bryczki, Platformy do przewożenia mebli, oraz wozy ciężarowe po cenach konkurencyjnych. O czym ma zaszczyt zawiadomić Sz. Kliencię. Obsługa solidna i szybka.

Piegi ŻÓLTE PLAMY, OPALENIZNE

usuwa pod gwarancją aptekarza JANA GADEBUSCH'A

Axela krem od piegów 1/2 słoik 1.50 Zł. 1/1 słoik 3 zł.
Mydło Axela 1 kawałek 0.75 groszy, 3 kawałki 2 złote.

w CZĘSTOCHOWIE do nabycia w następujących składach aptecznych
W. ORZEŁ Aleja Nr. 46, R. ZĘBIK Nowy Rynek Nr. 4
M. ROZENZWEJG Nowy Rynek, B. GRYLAK Warszawska Nr. 46.

Na warunkach dogodnych

poleca firma

EDWARDA KINDERMANA

Kościuszkii 26. Tel. 341. - Filja II-ga Aleja Nr. 35.

Kompletowe sypialnie, jadalnie, salony, gabinety, i kuchnie. Szafy, bielizniarki, łóżka, szafeczki, umywalnie, toaletka, kredensy, stoły, krzesła, fotele, zegarówki, frema biurka, biblioteki, fotole klubowe, otomany, kozetki, materace sprężynowe, różne meble żelazne, wózki dziecięce, wózki i łóżeczka dla lalek, saneczki i t. d. Wyroby koszykarskie
Wielki wybór chodników, dywanów ceratowych, linoleum i firanki.

CHORZY: Dbajcie o swoje zdrowie!

Zioła z gór Harcu D-ra LAUERA

Zalecane przez najslawniejsze powagi lekarskie, jak prof. Berlińskiego uniwersytetu Dr. v. Leyden, Dr. Hochstetter, Drg Martin i wielu innych wybitnych lekarzy, którzy stwierdzili, że zioła te są niezastąpionym środkiem przy chorobach pochodzących z zanieczyszczenia i zgęszczenia krwi.

Zioła z gór Harcu Dra Lauera radykalnie usuwają wszelkie cierpienia żołądkowe, cierpienia wątroby, cierpienia nerek, kamienie żółciowe, cierpienia hemoroidalne i reumatyzm, artrozoz, bóle głowy, wyrazy i liszacie.

Zioła z gór Harcu Dra Lauera pobudzają apetyt i trawienie i przy skłonnościach do obstrukcji są zarówno praktycznym i skutecznym środkiem przeczyszczającym.

Zioła z gór Harcu Dra Lauera zostały nagrodzone na wystawach lekarskich najwyższymi odznakami i złotymi medalami w Badeniu, Berlinie, Londynie, Wiedniu, Paryżu i wielu innych miastach. Tysiące podziękowań i uznan za skuteczność Ziół Harckich otrzymał Dr. Lauer od osób wyteczonych.

Cena 1/2 pudełka zł. 1.50; podwójne pudełko zł. 2.50. Sprzedaje w aptekach i składach aptecznych.

UWAGA! Wystragać się bezwartościowych asilodowców! Każde oryginalne pudełko, zaopatrzono: Nr. 43 wg. rej. w Ministr. Zdrow. Publicz.

Reprezentanci na Polskę: Józef GROSSMAN, WARSZAWA, Chmielna L. 49. -0146

Dział Adresowy.

Zgłoszenia do tego działu przyjmują (Kancelaria) Stow. Kupców Polskich Aleja III-cia Nr. 54. - - - Apteczne składy.

Wacław Orzeł Aleja 46.

Banki.

Bank Związków Ziemiań Sp. Akc. Aleja 22.
Związek Bank Kredytowy Tow. Akc. we Lwowie, Oddział w Częstochowie - ul. Panny Marii 18 Tel. 129 dyrekcyj tel. 419.

Drukarnie.

E. D. Wilkoszewski Aleja Nr. 52.

Dentysty.

St. Paterczyński ul. Dąbrowskiego 6.

Fabryki cukrów.

Piotr Dębki ulica Piłsudskiego 17.

Składy cukru i towarów kolonialnych.

Kartownia Kupców Polskich Sp. z ogr. odp. w Częstochowie II Aleja Nr. 59, tel. 501.

Księgarnie.

R. Twardowski II Aleja Nr. 39

M. Lipska II-ga Aleja Nr. 23

Eger Antoni I-ga Aleja 14.

LOTERIA PAŃSTWOWA

Eger Antoni I Aleja Nr. 14 Księgarnia.

Miary parowe.

Beata Pile Krakowska 155.

Techniczne handlowe blura i domy.

„Promień” Aleja 50.

Składy kawy, herbaty, kakao.

„Miska Kawa” Leon Piotrowski II Aleja 20 24 telefon 18 i 1. 240.

Zakłady Miedziłano-Kotarskie.

Józef Binert ul. Waly Nr. 8.

Zelazne wyroby i kuchenne uczynia.

Witold Nowicki II Aleja 33.

Edmund Heine Wieluński Rynek 54 (d. własny)

Składnica-Wyroby Państwowego Miasteczka Tutunilowego.

Kartownia Kupców Polskich w Częstochowie. 5-le z ogr. odp. II Aleja Nr. 39 telefon 501.1

Czy chcesz być piękna?

pozbyć się PIEGÓW, wrogów, opalenizny i ZMAKSZCZEK na twarzy? więc używaj Kremu Metamorfoza „Piegi” D-ra St. Martin w Paryżu. Skutki wprost niedoścign. Żądać w składach aptecznych, perfumeriach i. aptekach.

Tartak Parowy

WI. BADORY

ul. Zaciszańska

Szryńska pocztowa 17.

Telefon 4-54.

Ćmielów

II-ga ALEJA 42

poleca

Aluminiem grube garnki, rondle, czajniki, brylanty i t. p. Tace niktowe grube różnej wielkości. Emalia biała gruba miska, dzbanki, kubki, wazentki.

LeKarz-Dentysta

Stanisław PARCZYNSKI

ul. Dąbrowskiego 6, I piętro

Przyjmuje od 10-jej-1-jej i od 5-jej-7-jej.